

12. Mosondz, O.B. and *Milaj, A.O.* (2012), "Estimation of liquidity and solvency", *Zbirnyk naukovykh prac «Aktualni problemy ekonomiky i upravlinnja»*, vol. 6, pp. 25-29.
13. Kotljар, M. (2008). "Analysis of liquidity as important step of estimation of liquidity and solvency of enterprise", *Visnyk TNEU*, vol. 4, pp. 122-126.
14. LIGA:ZAKON / (2010). "Methodical recommendations for establishment of threat of origin of tax debt and realization of analysis of the financial state of enterprises that call to the organs of PTS for arranging (postponement) on the installment system of tax obligations", available at: http://search.ligazakon.ua1_doc2.nsf/link1/DPA0035.html (access April 7, 2014).
15. Guseva, O.Ju. (2004). "Strategy of management of working capital in trade enterprises", Thesis abstract for Cand. Sc. (Economics). 08.07.05, Doneck, Ukraine.

УДК 336.71:519.237

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Дмитришин М.В., к.е.н., старший викладач, Базилів Г.Я.

*Тернопільський національний економічний університет
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Україна, 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 7*

martadmytryshyn@hotmail.com, bazuliv@i.ua

У статті обґрунтовано доцільність проведення оцінки ефективності функціонування власного капіталу комерційного банку у вигляді інтегрального показника, який становить агреговане узагальнене значення багатьох показників. Для дослідження ефективності функціонування власного капіталу комерційного банку обрано та застосовано таксономічний аналіз, який здатний упорядкувати багатовимірний статистичний матеріал у єдину кількісну характеристику. Оцінку ефективності функціонування власного капіталу Публічного акціонерного товариства комерційний банк «ПриватБанк» інструментами таксономічного аналізу проведено за алгоритмом, що передбачає такі основні етапи: побудова матриці спостережень; стандартизація матриці спостережень; розрахунок елементів матриці відстаней; розрахунок коефіцієнтів ієрархії; множення стандартизованої матриці на коефіцієнти ієрархії; розрахунок еталонної точки розвитку; визначення вектора відстаней між елементами стандартизованої матриці і еталонною точкою; розрахунок інтегрального таксономічного показника. Для побудови розгорнутого масиву даних розраховано значення показників надійності, залежності власного капіталу від засновників, концентрації власного капіталу, рентабельності власного капіталу, рентабельності статутного капіталу, мультиплікатора капіталу, коефіцієнтів захищеності власного капіталу та коефіцієнтів захищеності депозитів населення в розрізі кварталів, починаючи із I кварталу 2011 року та завершуючи I кварталом 2015 року. Усі показники вихідного масиву даних розділено на стимулятори, дестимулятори, та на їх основі розраховано інтегральний показник ефективності функціонування власного капіталу банку. Проведено оцінку отриманих значень інтегрального показника ефективності функціонування власного капіталу Публічного акціонерного товариства комерційний банк «ПриватБанк» за вказаний період та визначено перспективи її підвищення на сучасному етапі.

Ключові слова: комерційний банк, ефективність функціонування власного капіталу банку, інтегральний показник, таксономічний аналіз.

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА

Дмитришин М.В., к.э.н., старший преподаватель, Базулиив Г.Я.

*Тернопольский национальный экономический университет
Ивано-Франковский учебно-научный институт менеджмента
Украина, 76000, г. Ивано-Франковск, ул. Галицкая, 7*

В статье обоснована целесообразность проведения оценки эффективности функционирования собственного капитала коммерческого банка в виде интегрального показателя, который представляет агрегированное

обобщенное значение многих показателей. Для исследования эффективности функционирования собственного капитала коммерческого банка избран и применен таксономический анализ, который способен упорядочить многомерный статистический материал в единую количественную характеристику. Оценка эффективности функционирования собственного капитала Открытого акционерного общества коммерческий банк «ПриватБанк» инструментами таксономического анализа проведена по алгоритму, который предусматривает следующие основные этапы: построение матрицы наблюдений; стандартизация матрицы наблюдений; расчет элементов матрицы расстояний; расчет коэффициентов иерархии; умножение стандартизированной матрицы на коэффициенты иерархии; расчет эталонной точки развития; определение вектора расстояний между элементами стандартизированной матрицы и эталонной точкой; расчет интегрального таксономического показателя. Для построения развернутого массива данных рассчитаны значения показателей надежности, зависимости собственного капитала от учредителей, концентрации собственного капитала, рентабельности собственного капитала, рентабельности уставного капитала, мультипликатора капитала, коэффициентов защищенности собственного капитала и коэффициентов защищенности депозитов населения в разрезе кварталов, начиная с 1 квартала 2011 года и завершая 1 кварталом 2015 года. Все показатели исходного массива данных разделены на стимуляторы, дестимуляторы, и на их основе рассчитан интегральный показатель эффективности функционирования собственного капитала банка. Проведена оценка полученных значений интегрального показателя эффективности функционирования собственного капитала Открытого акционерного общества коммерческий банк «ПриватБанк» за указанный период и определены перспективы ее повышения на современном этапе.

Ключевые слова: коммерческий банк, эффективность функционирования собственного капитала банка, интегральный показатель, таксономический анализ.

EFFICIENCY ESTIMATION OF THE COMMERCIAL BANK'S EQUITY FUNCTIONING

Dmytryshyn M.V., PhD, senior teacher, Bazyliv H.Ya.

*Ternopil National Economic University
Ivano-Frankivsk Institute of Management
Ukraine, 76000, Ivano-Frankivsk, Halyska str., 7*

In the article the expediency of efficiency estimation of the commercial banks equity functioning in the form of integral index, which is a generalized aggregate value of many parameters is substantiated. To study the efficiency of the commercial bank's equity functioning the taxonomic analysis that is able to arrange a multidimensional statistical material in a single numerical characteristics is chosen and applied. The estimation of the efficiency of Public Joint Stock Company Commercial Bank «PrivatBank» equity functioning by the tools of taxonomic analysis is carried out by the algorithm that involves the following major steps: construction of the matrix of observations; standardization of observations; calculation of elements of distance's matrix; calculation of hierarchy coefficients; multiplication of standardized matrix and the hierarchy coefficients; calculation of the reference point; determination of the vector of distances between the elements of the standardized matrix and reference point; calculation of the integral taxonomic index. To build an expanded data the ratio of reliability, dependency ratio of equity from the founders, the concentration of equity, profitability of equity, profitability of share capital, equity multiplier, protection equity ratio and security deposits of the population ratio in terms of quarters since the 1st quarter 2011 and ending quarter 1 2015 are calculated. All the coefficients of initial data set are divided into stimulants, retarders and on their basis optimal structure of efficiency of the bank's equity integral index is calculated. The estimation of the integral index values obtained efficiency of Public Joint Stock Company Commercial Bank «PrivatBank» equity functioning during the period is given and the prospects of modern improvement are determined.

Key words: commercial bank, the efficiency of the bank's equity functioning, integral index, taxonomic analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах кризи фінансової стійкості та неплатоспроможності багатьох українських банків порушення стабільного функціонування банківської системи загалом, власний капітал комерційного банку виступає основною гарантією усунення деструктивних процесів. Дефіциту обігових фінансових ресурсів внаслідок від'ємних фінансових результатів перспективного розвитку банківської установи. Достатній розмір власного капіталу дозволяє підвищити довіру до банку серед його клієнтів та державного регулятора, досягти стратегічної мети та завдань, а, отже, покращити добробут його власників через зростання прибутковості. Дослідження власного капіталу комерційного банку сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень фінансового менеджменту банківської установи. Тому

чином, постає завдання оцінки ефективності функціонування власного капіталу (ЕФВК) банку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню власного капіталу комерційного банку присвячені праці багатьох дослідників, зокрема, питання формування капіталу комерційними банками в Україні досліджувалися О. Антонюком [1], підходи до управління власним капіталом банку розглядалися в працях В. Вареника та В. Сидоренка [2], О. Тригуб та Р. Миколаєнко [3], питання управління власним капіталом банку досліджувалися С. Савлуком [4]. Приділено значну увагу методам оцінювання та підвищення капіталізації українських банків у працях В. Фостяк [5], В. Коваленко та К. Черкашиної [6], таксономічні методи аналізу щодо оцінки власного капіталу досліджували К. Калашнікова [7] та Г. Кравченко [8]. Проте реалії сьогодення формують нові виклики та ставлять банківським установам нові завдання, які потребують вирішення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ

Метою статті є визначення інтегрального показника ЕФВК комерційного банку інструментами таксономічного аналізу та окреслення перспектив його підвищення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі досліджень у сфері економіки важливу роль відіграє проведення різного роду порівняльних характеристик, що полягають у порівнянні різних даних. Більшість явищ насправді характеризується великою кількістю різноманітних ознак, проте число доступних спостережень, що наявні у сукупності даних, як правило, невелике. У таких випадках проведення дослідження традиційними методами виявляється нераціональним [9, с. 4].

На функціонування власного капіталу банку впливають багато факторів, зокрема, рівень прибутковості, обсяги операцій, розмір акціонерного капіталу, тому його оцінку доцільно визначати у вигляді інтегрального показника, що становить агреговане узагальнене значення факторів впливу. Таку оцінку можливо провести за допомогою таксономічного аналізу, що надає можливість побудувати узагальнюючі оцінки складного об'єкта чи процесу і, тим самим, досліджувати їх з точки зору системного підходу, бо, зокрема, синергетичний підхід дозволяє розглядати об'єкт чи процес як систему взаємопов'язаних елементів, на основі врахування властивостей системи, її складових і синергетичного ефекту.

Оцінювання ЕФВК інструментами таксономічного аналізу проведемо на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк». Визначення інтегрального показника почнемо із формування матриці спостережень із подальшою процедурою стандартизації.

Для побудови розгорнутого масиву даних на основі офіційної щоквартальної фінансової звітності банку [10] розрахуємо значення коефіцієнтів надійності, залежності власного капіталу від засновників, захищеності власного капіталу, концентрації власного капіталу, рентабельності власного капіталу, рентабельності статутного капіталу, захищеності депозитів населення, мультиплікатора капіталу в розрізі кварталів, починаючи із 1 кварталу 2011 року та завершуючи 1 кварталом 2015 року. Формули розрахунку коефіцієнтів, що використовуються для оцінювання ефективності функціонування власного капіталу ПАТ КБ «ПриватБанк», наведено в [11].

Значення коефіцієнтів, обраних нами для розрахунку інтегрального показника, формують матрицю спостережень (А), у якій рядками будуть досліджувані квартали (17 періодів), а стовпцями – коефіцієнти оцінки власного капіталу (8 показників):

	0,103	0,784	0,130	0,093	0,000	0,000	6,212	10,740
	0,125	0,798	0,173	0,111	0,014	0,018	5,642	9,014
	0,116	0,864	0,131	0,104	0,002	0,002	5,755	9,639
	0,114	0,784	0,131	0,102	0,004	0,006	5,073	9,792
	0,119	0,786	0,134	0,106	0,014	0,018	5,235	9,433
	0,105	0,805	0,135	0,095	0,007	0,009	6,155	10,560
	0,110	0,813	0,130	0,099	0,017	0,021	5,882	10,073
	0,115	0,755	0,127	0,103	0,038	0,051	5,754	9,675
A=	0,122	0,786	0,130	0,108	0,033	0,042	5,411	9,227
	0,119	0,814	0,135	0,106	0,030	0,036	5,491	9,422
	0,121	0,839	0,130	0,108	0,023	0,027	5,506	9,269
	0,119	0,863	0,122	0,107	0,019	0,022	5,398	9,371
	0,124	0,797	0,122	0,111	0,016	0,020	5,286	9,036
	0,130	0,809	0,120	0,115	0,027	0,033	4,911	8,665
	0,130	0,832	0,116	0,115	0,012	0,015	5,003	8,679
	0,103	0,801	0,145	0,093	0,027	0,034	6,263	10,702
	0,098	0,719	0,083	0,096	0,035	0,049	5,792	10,414

Коефіцієнти, що включені в матрицю спостережень A , неоднорідні, оскільки описують різні властивості об'єкта. Проте всі показники мають бути порівнянні, а, отже, мають бути приведені до порівнянного вигляду. Тому виконаємо стандартизацію значень показників за формулами [9]:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}, \quad S_j = \left(\sum_{i=1}^{17} \frac{(x_{ij} - \bar{x}_j)^2}{16} \right)^{1/2}, \quad \sum_{i=1}^{17} \frac{x_{ij}}{17}, \quad 1 \leq i \leq 17, \quad 1 \leq j \leq 8,$$

де x_{ij} – значення j -го показника в i -му досліджуваному періоді; z_{ij} – стандартизоване значення j -го показника в i -му досліджуваному періоді; $\bar{x}_j$ – середнє арифметичне значення j -го показника; S_j – стандартне відхилення j -го показника.

Процедура стандартизації показників приводить не лише до усереднення однієї вимірювання, але й до вирівнювання значень коефіцієнтів. При цьому кожен стандартизований показник у середньому однаково впливає на відстань між досліджуваними об'єктами. Згладжування цього небажаного явища можна досягти введенням так званих коефіцієнтів ієрархії, котрі розділяють показники за їх важливістю. Використання є необхідним також і у випадку відокремлення численного набір діагностичних даних, оскільки вони сприяють зростанню значення кількох показників одночасному зменшенню впливу інших (поповнення втраченої інформації) [12]. Для цього потрібно розмістити показники матриці спостережень у деякому метричному просторі таким чином, щоб по їх взаємному розташуванню можна було створити уявлення про структуру множини. У результаті подібні показники знаходяться близько один від одного, а непоодібні – далеко.

Розрахунок відстаней між усіма елементами стандартизованої матриці проведемо за формулою [9]: $c_{rs} = \left(\sum_{i=1}^8 (z_{ri} - z_{si})^2 \right)^{1/2}$, $1 \leq r, s \leq 17$. Для обчислення коефіцієнтів ієрархії використовують метод критичної відстані, що полягає у знаходженні найменших відстаней до кожного стовпця (або рядку) матриці відстаней і потім вибору з них найбільшої величини, тобто $k = \max_{1 \leq r \leq 17} \min_{1 \leq s \leq 17} c_{rs}$.

Після цього в кожному стовпці матриці відстаней знаходяться елементи, значення яких не перевищують критичну ($Q = \{(r,s) | c_{rs} \leq k, 1 \leq s \leq 17\}$), додаються отримані відстані для кожного з елементів ($\varepsilon_r = \sum_{s \in Q} c_{rs}$), вибирається показник, для якого обчислена сума відстаней найбільша ($\varepsilon_{\max} = \max_{1 \leq r \leq 17} \varepsilon_r$), і розраховуються коефіцієнти ієрархії за формулою:

$$\mu_r = \varepsilon_r / \varepsilon_{\max}, 1 \leq r \leq 17.$$

У цьому методі обчислення коефіцієнтів ієрархії фігурують усі відстані, котрі менші від встановленої певним чином критичної відстані. Як наслідок цього, обраними є відстані між показниками, що ближче за всіх розташовані один від одного. Отже, ці відстані відображають найбільш сильні зв'язки між показниками. Отримані значення коефіцієнтів ієрархії збільшують значення відповідних показників у стандартизованій матриці спостережень, згладжуючи втрати при стандартизації матриці спостережень [7].

Далі усі показники поділяють на стимулятори та дестимулятори. Стимуляторами є показники, збільшення яких покращує загальну оцінку роботи об'єкта дослідження, а дестимулятори, навпаки, – спричиняють його погіршення. У нашому випадку дестимуляторами виступають коефіцієнт захищеності власного капіталу та коефіцієнт захищеності депозитів населення. Решту показників визначено стимуляторами.

Коефіцієнт захищеності депозитів населення віднесено до дестимуляторів тому, що зростання значення цього показника вказує на збільшення навантаження на власний капітал банку щодо повернення депозитів фізичним особам, тобто знижує ймовірність покриття власним капіталом усіх залучених депозитів громадян.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу за нормальних умов господарювання міг би бути віднесеним до стимуляторів, адже вкладення грошових коштів у нерухомість та інші основні засоби захищає їх від інфляції. Проте банк є фінансовою установою, основною метою якої не є виробництво продукції, більше того, в умовах активного розвитку інформаційних технологій багато банківських операцій здійснюються дистанційно. Вкладення надмірної суми капіталу в основні засоби зменшує можливість зростання рентабельності власного капіталу банку через надання активно-пасивних операцій клієнтам. Тому, вважаємо, на зміну інтегрального показника ЕФВК банку зростання значення даних коефіцієнтів буде мати дестимулюючий ефект.

Поділ показників на стимулятори та дестимулятори є основою для побудови так званого еталону розвитку, який являє собою точку Р з координатами z_j , які обчислюються за формулами [8]: $z_j = \max_{1 \leq i \leq 17} z_{ij}$ (стимулятор), $z_j = \min_{1 \leq i \leq 17} z_{ij}$ (дестимулятор), $1 \leq j \leq 8$.

На наступному етапі розраховуємо відстані між окремими спостереженнями (періодами) і точкою Р за формулою: $C_i = (\sum_{j=1}^8 (z_{ij} - z_j))^2$, $1 \leq i \leq 17$, і, наприкінці, таксономічний показник коефіцієнта розвитку обчислюємо за формулою [4]: $k_i = 1 - d_i$, $1 \leq i \leq 17$, де

$$d_i = \frac{C_i}{C_0}, C_0 = \bar{C}_0 + S_0, \bar{C}_0 = \sum_{i=1}^{17} \frac{C_i}{17}, S_0 = \left(\sum_{i=1}^{17} \frac{(C_i - \bar{C}_0)^2}{17} \right)^{1/2}.$$

Значення таксономічного показника знаходиться в межах від нуля до одиниці, і чим його значення є ближчим до 1, тим ефективнішим є функціонування об'єкта. Розрахований коефіцієнт таксономії, що відображає значення інтегрального показника ЕФВК ПАТ КБ «ПриватБанк», зображено на рисунку 1.

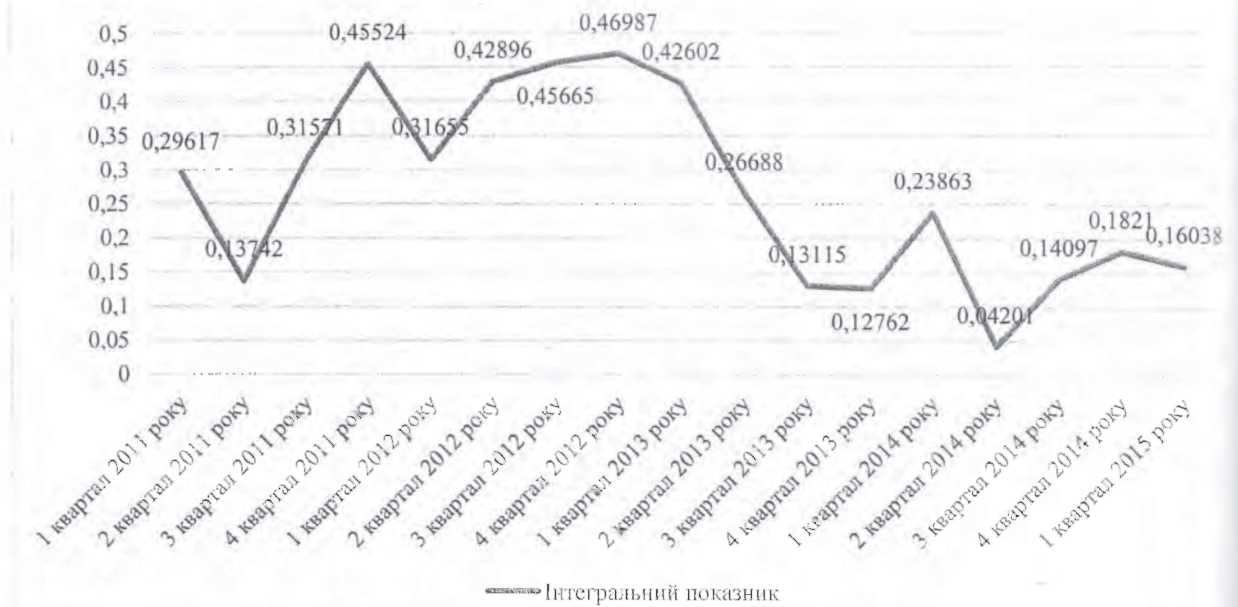

Рис. 1. Графічне зображення зміни інтегрального показника ефективності функціонування власного капіталу ПАТ КБ «ПриватБанк» у розрізі кварталів 2011-2014 років та 1 кварталі 2015 року

Із рисунка 1 бачимо, що значення інтегрального показника ЕФВК протягом досліджуваного періоду змінювалося нерівномірно. У сприятливі періоди функціонування банку інтегральний показник досягав позначки понад 0,4, що вважаємо доволі високим значенням. Проте в кризовий 2014 рік значення інтегрального показника знижувалося навіть до 0,04.

В окремих кварталах (як 2 квартал 2011 року, 1 квартал 2012 та 2 квартал 2014 року) значення розрахованого нами інтегрального показника стрімко зменшувалося. А у 2013 році взагалі спостерігаємо стійку негативну тенденцію зміни ЕФВК ПАТ КБ «ПриватБанк». Проте у 2011 і 2012 роках, та навіть кризовому 2014 році банку раціональні управлінські рішення менеджменту банку дозволяли підвищувати ЕФВК банку в останньому кварталі календарного року.

У 1 кварталі 2015 року значення розрахованого нами інтегрального показника знизився навіть порівняно з невисоким значенням 4 кварталу 2014 року, що вважаємо чітким сигналом менеджменту банку щодо необхідності пошуку нових управлінських рішень та перегляду існуючої тактики управління власним капіталом. Адже в останньому проаналізованому періоді зменшилися і без того низькі значення коефіцієнтів надійності та концентрації власного капіталу, а на фоні зростання коефіцієнта захищеності депозитів населення відбулося очікуваного зростання рентабельності.

Виходячи із вищенаведеного, вважаємо, що ПАТ КБ «ПриватБанк» має невикористаний потенціал підвищення ЕФВК. Зокрема, у 4 кварталі 2012 року, коли інтегральний показник сягнув найвищого значення, банківська діяльність фінансової установи супроводжувалася високими значеннями рентабельності власного та статутного капіталів при нижчому рівні пасивів населення за депозитними вкладками та високою залежністю власного капіталу від акціонерів. У цьому і вважаємо перспективи підвищення ЕФВК досліджуваного банку на сучасному етапі.

ВИСНОВКИ

Проведені нами дослідження показали, що ЕФВК ПАТ КБ «ПриватБанк» почав знижуватися ще в період відносного благополуччя у фінансовій системі України в умовах отримання банком значної суми чистого прибутку на зламі 2012-2013 рр. У 2014 році фізичні особи, що згідно з місією банку є основними його клієнтами, через недовіру до системи банківського обслуговування почали масово обмежувати співпрацю з комерційними банками в частині розміщення вкладів, а ріст облікової ставки НБУ ускладнив кредитування. Банки українських банків були позбавлені ліцензії на банківську діяльність.

З огляду на проведений аналіз діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» у частині розрахунку інтегрального показника ЕФВК, а також складної ситуації в державі та банківській системі, вважаємо, що фінансове керівництво банку докладало значних зусиль для ефективного управління власним капіталом. Проте в сучасних реаліях цього виявилось недостатньо через нові потужні виклики фінансовій надійності та стійкості банку. Тому, на нашу думку, окрім безумовно необхідного нарощення власного капіталу банку та поміркованої політики управління ним, банку необхідно активніше розвивати інші напрями банківської діяльності, що дозволить підвищити рентабельність банку загалом. Серед таких напрямків вбачаємо надання комплексних послуг клієнтам банку, розвиток нетрадиційних банківських послуг, а також освоєння нових ринків реалізації банківських послуг у стабільних регіонах України.

Використання інструментів таксономічного аналізу щодо власного капіталу банку з метою визначення ефективності його функціонування є раціональним способом підвищення об'єктивності оцінок та, як наслідок, управлінських рішень з приводу цілеспрямованого впливу на власний капітал комерційного банку.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із детальним аналізом шляхів нарощення власного капіталу комерційного банку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк О. І. Особливості формування капіталу комерційними банками в Україні / О. І. Антонюк // Інноваційна економіка. — 2014. — № 1(50). — С. 160—164.
2. Вареник В. А. Формування системи управління капіталом у банківській діяльності / В. А. Вареник, В. А. Сидоренко // Фінансовий простір. — 2014. — № 3(15). — С. 25—30.
3. Тригуб О. В. Сучасні підходи до управління власним капіталом банків / О. В. Тригуб, Р. С. Миколаєнко // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. — 2013. — № 4. — С. 154—161.
4. Савлук С. Власний капітал як запобіжник втрати ліквідності банку / С. Савлук // Банківська справа. — 2012. — № 2. — С. 55—62.
5. Фостяк В. В. Шляхи підвищення капіталізації банків України [Електронний ресурс] / В. В. Фостяк // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. — 2012. — № 12. — Т. 1. — Режим доступу : <http://fkd.org.ua/article/view/28836>.
6. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрями підвищення : монографія / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — 153 с.
7. Калашнікова К. М. Застосування таксономічного аналізу для визначення інтегрального показника оптимальності структури капіталу [Електронний ресурс] / К. М. Калашнікова. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/1_110616.doc.htm.
8. Кравченко Г. Г. Застосування таксономічного аналізу для визначення показника оптимальності структури банківського капіталу / Г. Г. Кравченко // Управління розвитком. — 2014. — № 10(173). — С. 40—43.
9. Гриценко А. В. Математичні методи конструювання комплексної оцінки рівня розвитку об'єкта в еколого-географічних дослідженнях / А. В. Гриценко, Н. В. Внукова // Східно-Європейський журнал передових технологій. — 2011. — № 6/4 (54). — С. 4—8.
10. Щоквартальна фінансова звітність ПАТ КБ «ПриватБанк» [Електронний ресурс] / ПАТ КБ «ПриватБанк» : офіц. сайт. — Режим доступу : <https://privatbank.ua/ua/about/finansovaja-otchetnost/#quarterly>.
11. Аналіз банківської діяльності : підруч. / за заг. ред. А. М. Герасимовича. — К. : КНЕУ, 2010. — 600 с.
12. Давиденко Д. О. Використання метода таксономії для аналізу фінансової безпеки банку [Електронний ресурс] / Д. О. Давиденко. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/1_110616.doc.htm.

REFERENCES

1. Antoniuk, A.I. (2014). "The peculiarities of capital formation by commercial bank in Ukraine", *Innovatsiyna ekonomika*, no. 1(50), pp. 160-164.
2. Varenyk, V.A. and Sydorenco, V.A. (2014), "Formation of capital management in banking", *Finansovyi prostir*, no. 3(15), pp. 25-30.
3. Tryhub, A.V. (2013), "Modern approaches to the management of the bank's equity", *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini. Zbirnyk naukovykh pratts*, no. 4, pp. 154-161.

4. Savlyk, C. (2012), "Equity as a fuse of liquidity loss of the bank", *Bankivska sprava*, no. 2, pp. 55-62.
5. Fostyak, V.V. (2012), "Ways of increasing of the capitalization of banks of Ukraine", *Finansovo-kredytna diyalnist: problemy teorii i praktyky*, no. 12, vol. 1, available at: <http://fkd.org.ua/article/view/28836> (access June 7, 2015).
6. Kovalenko, V.V. and Cherkashyna, K.F. (2010), *Kapitalizatsiya bankiv: metody otsinyuvannya ta napryamki pidvyshchennya* [The capitalization of banks: assessment methods and areas of improvement], DVNZ UABS NBU, Symy, Ukraine.
7. Kalashnikova, K.M. (2012), "The application of taxonomic analysis to determine optimal integral indicator of capital structure", available at: www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/1_110616.doc.htm (access June 7, 2015).
8. Kravchenko, H.H. (2014), "The application of taxonomic analysis for determination of optimal capital structure of the banking", *Upravlinnya rozvytkom*, no. 10(173), pp. 40-43.
9. Hritsenko, A.V. and Vnukova, N.V. (2011), "Mathematical methods for constructing comprehensive assessment of the level of object in ecological and geographical research", *Skhidno-Yevropeyskyi zhurnal peredovoi tekhnolohiy*, no. 6/4 (54), pp. 4-8.
10. Quarterly financial statements of PJSC CB "PrivatBank", available at: <https://privatbank.ua/ua/about/finansovaja-otchetnost/#quarterly> (access June 7, 2015).
11. Herasymovych, A.M. et al. (2010), *Analiz bankivskoyi diyalnosti* [Analysis of bank activity], KNEU, Kyiv, Ukraine.
12. Davydenko, D.O. (2012), "Using the method of taxonomy to analyze the financial security of the bank", available at: www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/1_110616.doc.htm (access June 7, 2015).

УДК 336.1:352

ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Роменська К.М., к.е.н., доцент, Дейкало Л.Є., ст. викладач, Вербицька Л.С., магістр

*Дніпропетровська державна фінансова академія
Україна, 49083, м. Дніпропетровськ, вул. Аржанова, 12*

kateryna.romenska@gmail.com

У статті розглянуто теоретичні особливості виконання видаткової частини місцевих бюджетів України. Визначено, що забезпечення цільового та прозорого використання коштів місцевих бюджетів є необхідним інструментом стабільності бюджетної системи країни та запорукою піднесення економіки держави. Проведено оцінку виконання видаткової частини місцевих бюджетів і досліджено тенденції їх розвитку (на прикладі зведеного бюджету Дніпропетровської області). Результати оцінки вказують на переважання в загальній структурі видатків на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист, що є свідченням реалізації пріоритетних завдань соціально-економічного та культурного розвитку області. Досліджено показники контролю органів Державної казначейської служби України в процесі виконання видаткової частини місцевих бюджетів (на прикладі Дніпропетровської області). Визначено, що завдяки контролю за ефективним та цільовим використанням бюджетних коштів органами Казначейства України, зменшується кількість випадків неналежного виконання бюджетного законодавства, в тому числі, неналежного виконання бюджетного законодавства при прийнятті до виконання платіжних доручень розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, що виявляється у зменшенні кількості попереджень. Сформульовано пропозиції щодо підвищення прозорості та відкритості місцевих бюджетів України в процесі виконання їх видаткової частини. Запропоновано запровадити автоматизовану систему «Прозорий бюджет» для оприлюднення інформації про складання реєстру порушень бюджетного законодавства, та інформації у сфері державних закупівель, що забезпечить відкритість системи органів державної влади та місцевого самоврядування й упереджуватиме порушення.

Ключові слова: видаткова частина, місцевий бюджет, бюджетні кошти, виконання бюджету, бюджетний процес, ефективне використання бюджетних коштів, соціально-економічний розвиток.